

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/16/1642

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor Helina-Aleksandra Lettens
Otsuse tegemise aeg ja koht	14.11.2016, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	13.09.2016
Teabevaldaja	Politsei- ja Piirivalveamet Lõuna prefektuur, aadress: Riia 132, 50096 Tartu e-posti aadress: louna@politsei.ee
Vaide esitaja	AS Kamel, aadress: Mäe 11, 65608 Võru e-posti aadress: 7821393@gmail.com
	lepinguline esindaja L.P Konsultatsioonid OÜ e-posti aadress: xxxxxxxxxxxxxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioonis registreeriti aktsiaseltsi Kamel vaie Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) tegevuse peale teabenõudele vastamisel.

Vaide kohaselt esitas aktsiaseltsi Kamel juhatuse liige Ain Kukker 11.08.2016 PPA-le teabenõude, milles palus väljastada andmed isikute kohta, kes rikkusid vaide esitaja valdust ja keeldusid valdust vabastamast, kuni vaide esitaja kutsus välja politseipatrulli, kes kontrollis valduse rikkujate isikute andmed ja palus neil lahkuda. Politsei keeldus 15.08.2016 vastusega

nr 2.1-3/23369-2 teavet väljastamast, viidates keeldumise alusena Politsei- ja piirivalve seaduse §-le 7⁴⁸ ja IKS §-le 19.

Samuti palus vaide esitaja väljastada andmed xxxxxxxxxxxx kinnisasjale pargitud xxxxxxxxxxxx ja xxxxxxxxxxxx riikliku numbrimärgiga xxxxxxxxxxxx sõidukite omanike kohta. Viidatud sõidukite omanike andmete väljastamist soovitas politsei esindaja taotleda Maanteeameti liiklusregistri osakonnast.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Ettekirjutuse tegemiseks Politsei- ja Päästeametile toimingute sooritamiseks, mille sisuks on andmete väljastamine avaldaja valdust rikkunud isikute suhtes

1. Vastavalt HMS § 72 lg 2 p 6 kinnitab vaide esitaja, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

2. Vastavalt HMS § 7 4 on vaide esitamiseks seadusega antud tähtaeg 30 päeva. Vaide esitaja sai vaidlustatud Politse- ja Päästeameti keelduva vastuse teabe väljastamise kohta kätte 16.08.2016. aastal, seega on vaide esitatud tähtaegselt.

3. Avaldaja esitas Politsei – ja Päästeametile 11.08.2016 kuupäeval teabenõude, isikute kohta andmete väljastamiseks, kes rikkusid avaldaja valdust ja keeldusid valdust vabastamast kuni avaldaja kutsus välja politseipatrulli, kes kontrollis valduse rikkujate isikute andmed ja palus neil lahkuda. Politsei keeldus 15.08.2016 vastusega nr 2.1-3/23369-2 teavet väljastamast, viidates keeldumise alusena Politsei- ja piirivalve seaduse §- 7⁴⁸ –le ja IKS § 19.

4. Asjaolud, millest tulenevalt avaldaja teavet taotles.

Laupäeval, 06.augustil 2016 paigaldasid avaldajale tundmatud isikud xxxxxxxxxxxx asuvale ja avaldajale kuuluvale kinnisasjale avariiliste tundemärkidega sõidukit xxxxxxxxxxxx (veokauto xxxxxxxxxxxx) ja keeldusid omaniku esindaja nõudmisest hoolimata lahkumast ning sõidukeid eemaldamast. Sõiduk kavatseti paigaldada juba varasemalt omavoliliselt sellele kinnistule paigaldatud sõidukite xxxxxxxxxxxx ja xxxxxxxxxxxx kõrvale.

Avaldaja esindaja helistas numbrile 110 ja kutsus kohale politseipatrulli. Patrull kontrollis isikute andmeid, kes sõidukit vedasid ja selle peale veok koos avariilise xxxxxxxxxxxx lahkus. Kinnistul paiknevate sõidukite kohta väitis politseipatrull, et xxxxxxxxxxxx number olevat mitteametlik, so ise järele tehtud. Samas keeldus politseipatrull avaldaja esindajale väljastamast andmeid isikute kohta, kes omavoliliselt kinnistule sisenesid ja seda avariilise sõidukiga risustada kavatsesid. Samuti ei väljastatud politsei poolt avaldaja esindajale omavoliliselt kinnisasjale pargitud sõidukite xxxxxxxxxxxx riiklik numbrimärk xxxxxxxxxxxx omaniku kohta andmeid.

Politseipatrull ja ka avaldaja esindajale hilisemalt helistanud politseiametnik Elar Sarik väitis seejuures, et kuna avaldaja ei ole paigaldanud kinnisasja väravale sisenemist ja parkimist keelavaid silte, olevat sõidukitega avaldaja kinnistut risustavate isikute käitumine olnud õiguspärane.

Osundame, et xxxxxxxxxxxx kinnisasja õuealale pääsemiseks tuleb läbida väravad. Asjaolu, et omanik hoiab väravaid lukustamata, ei anna teadaolevalt õigust aiaga piiratu kinnisasjale omaniku loata siseneda ja sõidukeid paigaldada.

5. Lähtuvalt eelnevast intsidendist esitas avaldaja Politseile teabenõude ja taotles nende isikute

kohta andmete avaldamist, kes 06.augustil 2016 sisenesid omavoliliselt xxxxxxxxxxxx kinnisasjale ja keeldusid sealt lahkumast ning kelle dokumente ja kelle isikuandmeid palus avaldaja kontrollida. Samuti palus avaldaja väljastada andmed xxxxxxxxxxxx kinnisasjale pargitud xxxxxxxxxxxx ja xxxxxxxxxxxx riiklik numbrimärk xxxxxxxxxxxx sõidukite omanike kohta. Viidatud sõidukite omanike andmete väljastamise taotlusega soovitas politsei esindaja pöörduda Maanteeameti liiklusregistri osakonna poole.

6. Vaidlus puudub selles, et avaldaja taotles andmete väljastamist, mis on kogutud avaldaja enda avalduse alusel, avaliku korra tagamise toiminguga käigus ja avaldaja omandis oleval kinnisasjal. Vaidlus puudub ka selles, et

7. Avaldaja on seisukohal, et Politseipatrulli poolt avalikke ülesandeid täites kogutud teave on avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 tähenduses avalik teave, st mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, sest on saadud seaduse alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Kuigi AvTS alusel kogutud teabele seab piirangud IKS, on käesoleval juhul avaldaja õigustatud huvi saada teavet avaldaja õiguseid rikkunud isikute kohta suurem, kui nende isikute isikuandmete kaitse. Isikuandmete edastamine või nendele juurdepääsu võimaldamine andmete töötlemiseks kolmandale isikule on IKS § 14 lg 2 p 3 alusel lubatud andmesubjekti nõusolekuta, kui kolmas isik taotleb teavet, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites ja taotletav teave ei sisalda delikaatseid isikuandmeid ning sellele ei ole muul põhjusel kehtestatud juurdepääsupiirangut.

Sõiduauto vedanud treileri juhi ja sõidukit avaldaja kinnisasjale paigutada kavatsenud isiku isikuandmed on saadud avalikke ülesandeid täites isikute kohta, kes on ebaseaduslikult rikkunud avaldaja valdust AÕS § 34 lg 1 tähenduses.

Lähtudes politseipatrulli väitest selle kohta, et kinnisasjale juba varasemalt toodud xxxxxxxxxxxx numbrimärk xxxxxxxxxxxx on ise tehtud, puudub avaldajal võimalus selle sõiduki omaniku andmeid saada Maanteeameti Liiklusregistrist.

IKS § 25 lg 1 p 2 kohaselt on isikuandmete töötleja kohustatud kasutusele võtma organisatsioonilised, füüsilised ja infotehnilised turvameetmed isikuandmete kaitseks: andmete käideldavuse osas – juhusliku hävimise ja tahtliku hävitamise eest ning õigustatud isikule andmete kättesaadavuse takistamise eest.

Avaldaja on seisukohal, et on õigustatud saama Politseilt andmeid 06.augustil 2016 tema kinnisasjal viibinud isikute ja sõidukiomanike kohta, kelle sõidukid olid pargitud kinnisasjale ja kelle andmeid politseipatrull avaldaja taotlusel kontrollis.

Tulenevalt eelnevast:

- Teha Politsei- ja Piirivalveametile ettekirjutus toimingute sooritamiseks, mille sisuks on teabenõudes taotletud andmete avaldamine avaldaja valdust rikkunud isikute suhtes.

Andmekaitse Inspeksioon tegi avaldajale 26.09.2016 kirjaga ettepaneku vaide puuduste kõrvaldamiseks, määrates tähtjaks 06.10.2016, seega on käesolev dokument esitatud tähtaegselt.

Andmekaitse inspeksioon osundas kirjas, et asjas esitatud volikiri ei andvat õigust isiku esindamiseks haldusmenetluses, samuti tehti kirjas ettepanek täiendavalt põhjendada huvi saada teavet kolmandate isikute isikuandmete kohta, kes omavoliliselt rikkusid avaldaja valdust. Inspeksioon on seejuures viidanud asjaolule, et kui vaide esitaja soovib kolmandate isikute

isikuandmeid kohtu poole pöördumiseks, siis kohtul on võimalik need andmed politseilt välja nõuda.

Antud juhul on vaide esitaja vaites selgelt põhjendanud, et tema huvi saada teavet kolmandate isikute isikuandmete kohta on suurem, kui nende isikute eraelu puutumatus, sest kolmandad isikud on ebaseaduslikult rikkunud avaldaja valdust AÕS § 40 lg 3 tähenduses, on keeldunud valdust vabastamast ja on tekitanud selle õigusvastase teoga avaldajale kahju.

AÕS § 44 lg 1 kohaselt on valduse rikkumise korral valdajal õigus nõuda rikkumise kõrvaldamist ja edasise rikkumise ärahoidmist. Tsiviilõiguslikes suhetes eeldatakse, et enne kohtu poole pöördumist esitab õigustatud isik oma nõude kohustatud isikule täitmiseks ja üksnes juhul, kui kohustust ei täideta, tekib alus kohtu poole pöördumiseks. Käesoleval juhul on vaide esitaja pöördunud valduse rikkumise tõttu politsei poole ja palunud selgitada välja isikud, kes paigaldasid avaldaja kinnisasjale omavoliliselt sõidukeid. Politseipatrull tuvastas avaldaja kinnistut omavoliliselt vallanud isikud, kuid keeldus nende isikuandmeid avaldajale väljastamast. Seega puudub avaldajal võimalus esitada avaldaja valdust kahjustanud isikute vastu kahju hüvitamise nõuet kohtuväliselt, kui politsei keeldub andmeid avaldamast.

Vaide esitaja osundab, et avaldaja valdust rikkunud isikud, kes paigutasid kinnistule omavoliliselt sõidukit ja keeldusid kinnistult lahkumast, peavad taluma ulatuslikumat eraelu puutumatus riivet kui need, kes mitte mingil moel ei riku teiste isikute õiguseid.

Lisaks eelnevale ei ole avaldajal võimalik saada teavet nn itaalia numbritega, politsei väitel isevalmistatud numbritega sõiduki omaniku kohta liiklusregistrist, sest selliseid andmeid liiklusregister teadaolevalt ei sisalda. Politsei ei ole oma vastuses aga kordagi väitnud küsitud isiku andmete puudumist.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Aktsiaseltsi Kamel (registrikood 10085948) lepinguline esindaja Ants Kuningas esitas 11.08.2016 Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuurile teabenõude, milles palus väljastada:

1) andmed xxxxxxxxxxxxxx asuvale kinnisasjale omavoliliselt 06.08.2016 sisenenud isikute kohta, kelle dokumente ja isikuandmeid palus avaldaja kontrollida ja kelle andmeid politseipatrull kohapeal kontrollis;

2) andmed xxxxxxxxxxxxxx asuvale kinnisasjale pargitud sõidukite xxxxxxxxxxxx numbrimärgiga xxxxxxxxxxxx ja xxxxxxxxxxxx numbrimärgiga xxxxxxxxxxxx omanike kohta.

15.08.2016 vastusega keeldus Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuur taotletud teavet väljastamast.

Vastuseks Andmekaitse Inspektsiooni küsimustele ning omapoolseks selgituseks teatame järgmist: Politsei- ja Piirivalveamet valdab politsei infosüsteemi POLIS kaudu aktsiaseltsi Kamel poolt taotletud teavet, välja arvatud teavet sõiduauto xxxxxxxxxxxx numbrimärgiga xxxxxxxxxxxx omanike kohta.

Politsei- ja piirivalve seaduse (PPVS) § 7⁴⁸ pealkirjaga „Andmesubjekti õigus saada teavet tema isikuandmete kohta ja isikuandmete väljastamine“ sätestab, et politsei on kohustatud andma andmesubjektile teavet isikuandmete kaitse seaduse tähenduses ja väljastama nõutavad isikuandmed või põhjendama andmete väljastamisest või teabe andmisest keeldumist avalduse saamise päevale järgneva kolmekümne päeva jooksul.

Viidatud sätest tulenevalt on isikul õigus nõuda politseilt vaid enda isikuandmeid. Andmesubjekti õigus saada isikuandmete töötlejalt vaid enda kohta käivaid andmeid tuleneb ka isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §-st 19. Küsitud teabe puhul on tegemist kolmandate

isikute isikuandmetega, mis on avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lõike 1 punktist 12 tulenevalt asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud, st piiratud juurdepääsuga, teave.

AvTS-i § 23 lõike 1 punkti 1 alusel keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust. Kuivõrd aktsiaselts Kamel ei ole taotletud andmete osas andmesubjekt, ei ole tal taotletavale teabele juurdepääsuõigust. Seega ei väljastanud Politsei- ja Piirivalveamet taotlejale teavet isikute kohta, kelle andmeid politseiametnikud 06.08.2016 xxxxxxxxxxxx kontrollisid, ega küsitud sõidukite omanike andmeid.

AvTS-i § 43⁸ lõige 1 sätestab, et andmekogus töödeldavad andmed peavad olema avalikult kättesaadavad, kui neile ei ole seadusega või selle alusel kehtestatud juurdepääsupiirangut. PPVS-i § 13 lõikega 1 ja lõike 2 punktiga 6 on politsei andmekogust (infosüsteem POLIS) andmete saajate määramine volitatud siseministrile. Siseministri 22.12.2009 määruse nr 92 „Politsei andmekogu pidamise põhimäärus“ § 19 lõike 2 järgi on infosüsteemist andmeid saada õigus Politsei- ja Piirivalveametil, Maksu- ja Tolliametil, Justiitsministeeriumi vanglate osakonnal ja vanglatel, Kaitsepolitseiametil, Teabeametil, Siseministeeriumil, prokuratuuril, Registrate ja Infosüsteemide Keskusel, Keskkonnainspeksioonil, Häirekeskusel ning Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskusel.

Lisaks on vastavalt viidatud määruse § 20 lõikele 4 õigus andmesubjektil saada Politsei- ja Piirivalveametilt kõiki tema kohta infosüsteemi kantud andmeid, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Aktsiaseltsi Kamel poolt taotletava teabe osas ei ole seadustes teisiti sätestatud. Seega, juurdepääsupiirang politsei infosüsteemis sisalduvatele andmetele tuleneb AvTS-i § 43⁸ lõikest 1 ning (PPVS-i § 13 lõikes 1 ja lõike 2 punktis 6 sisalduva viite kaudu) „Politsei andmekogu pidamise põhimääruse“ § 20 lõikest 4. Lisaks tuleneb juurdepääsupiirang taotletavale teabele PPVS-i §-st 7⁴⁸, IKS-i § 19 lõike 1 punktist 1 ja AvTS-i § 35 lõike 1 punktist 12.

Vaatamata sellele, et Politsei- ja Piirivalveametil puudub õigus väljastada aktsiaseltsile Kamel küsitud sõidukite omanike andmeid, on taotlejal võimalus sellist teavet siiski saada liiklusseaduses sätestatud korras. 15.08.2016 vastuses aktsiaseltsi Kamel teabenõudele Politsei- ja Piirivalveamet seda korda ka selgitas.

Liiklusseaduse (LS) § 174 lõike 1 punkti 1 ja lõike 2 kohaselt peetakse arvestust sõidukite ja nende omanike kohta liiklusregistri sõidukite andmebaasis. Liiklusregistri vastutav töötleja ehk registripidaja on Maanteeamet (LS-i § 173 lõige 3). LS-i § 184 lõike 2 järgi on igal isikul õigus tasuta juurde pääseda kõikidele temaga seotud liiklusregistri andmetele. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 1 järgi ei ole liiklusregistrisse kantud füüsiliste ja juriidiliste isikute andmed avalikud.

Siiski on lubatud põhjendatud õigustatud huvi korral § 184 lõikes 3 nimetatud piiratud juurdepääsuga andmeid väljastada kolmandatele isikutele; sealjuures põhjendatud õigustatud huvi olemasolu tuvastab ja väljastamise otsustab Maanteeamet (LS-i § 184 lõige 4). Seega on aktsiaseltsil Kamel sõidukite omanike andmete teada saamiseks võimalus pöörduda Maanteeameti poole.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avaliku teabe seaduse § 3 lõige 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Avaliku teabe seaduse § 3 lõikest 2 tulenevalt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud avaliku teabe seaduse paragrahvis 35 ja valdkondade eriseadustes.

Vaide esitaja leiab, et tema huvi saada teavet kolmandate isikute isikuandmete kohta on suurem kui nende isikute eraelu puutumatus, kuna kolmandad isikud on ebaseaduslikult rikkunud avaldaja valdust asjaõigusseaduse § 40 lõike 3 tähenduses. Asjaõigusseaduse § 44 lõike 1 kohaselt on valduse rikkumise korral valdajal õigus nõuda rikkumise kõrvaldamist ja edasise rikkumise ärahoidmist.

Leian, et kuna avalikku teavet on õigus küsida igaühel ja seadus ei tee vahet teabenõudjatel, siis ei ole kellelgi ka suuremaid õigusi teabe saamiseks. Avaliku teabe seadus ei näe ette teabe saamise alusena õigustatud huvi olemasolu. Põhjendatud huvi, kui andmete saamise õiguslik alus, on toodud liikluseaduse § 184 lõikes 4, millele on ka PPA oma vastuses viidanud.

Vaide esitaja on väitnud, et isikuandmete kaitse seaduse § 14 lg 2 punkt 3 annab isiku nõusolekuta tema andmetele juurdepääsu õiguse, kui kolmas isik taotleb teavet, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites ja taotletav teave ei sisalda delikaatseid isikuandmeid ning sellele ei ole muul põhjusel kehtestatud juurdepääsupiirangut.

PPA vastusest nähtub, et küsitud teabele on kehtestatud juurdepääsupiirang muuhulgas ka avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 punkti 12 alusel. Nimetatud sätte kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt isiku eraelu puutumast. Inimeste kontaktandmete väljastamine kolmandatele isikutele, kellel ei ole andmete saamiseks seaduslikku alust, kahjustaks minu hinnangul oluliselt nende eraelu puutumast.

Avaliku teabe seaduse § 14 lõikes 2 on öeldud, et kui isik taotleb juurdepääsupiiranguga isikuandmeid kolmandate isikute kohta, teatab ta teabevaldajale teabele juurdepääsu õigusliku aluse ja eesmärgi. Leian, et asjaõigusseadust ei saa lugeda õiguslikuks aluseks kolmandate isikute isikuandmete saamiseks. Asjaõigusseaduse kohaselt on valduse rikkumise korral valdajal küll õigus nõuda rikkumise kõrvaldamist ja edasise rikkumise ärahoidmist, kuid see ei anna alust valduse rikkuja isikuandmete nõudmiseks.

PPA ei ole küll algselt teabenõudjale selgitanud, et keeldub teabenõude täitmisest avaliku teabe seaduse § 23 lg 1 punkti 1 alusel, kuna küsitud teabele on sätestatud juurdepääsupiirang, kuid on oma sellekohased selgitused andnud vaidemenetluse käigus. Mistõttu on menetlusökonomikat arvestades ebamõistlik koostada PPA-le ettekirjutus, millega kohustada neid korrektselt keelduma teabenõude täitmisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Helina-Aleksandra Lettens
vaneminspektor
peadirektori volitusel